

Κι ὁ καθένας τους εἶταν πιδ πλούσιος, πιδ ὠραίος ἀπ' τὸνειρο.

Μὴ ρωτᾶς, ἄ λυπᾶσαι. Φωτιά νὰ χαρεῖς, ἀδερφοῦλα. Δὲν εἶπα πὼς πέθανε ἡ ἀγάπη αὐτῆ. Βλαστημᾶς. Δὲν μπορεῖ νὰ πεθάνει. Ὁρκίστηκε μιὰ βραδιὰ δυνατὰ, στὴν ψυχὴ του τὴν ἴδια. Δὲν πεθαίνει αὐτὴ ἡ ἀγάπη. Σοῦ τῆπα πὼς ζεῖ.

Μιὰ βραδιὰ μοναχά. . . —μπορεῖ νᾶταν και μέρα, και πρωί, τὸ ξεχνῶ τὸ παραμῦθι αὐτοῦ — μιὰ βραδιὰ εἶπε ἡ Μοίρα τους νὰ γιορτάσουν τὸ γάμο τους, λέει. Ἡ φλόγα μου καίει τὰ μάτια. Δὲν κλαίω, ἀδερφοῦλα. Δὲν κλαίν στὴ χαρά.

Μήτε κάλεσμα, μήτε παπάδες. Μουσικὴ μοναχὰ και οὐρανὸς και θεὸς και λουλούδια. Και οὔτε λουλούδια πολλὰ και ἀκριβὰ σὰ σὲ κάθε χαρά. Οὔτε ἄσπρα. Μενεξέδες μονάχα πὸν κάναν μεθῆσι τὸ σπῆτι. Μιὰ νάρκη γλυκεῖα σὰ χασίς. . . Ἡ φωτιά, ἀδερφοῦλα, δὲν κλαίω. Παράξενο, ἀλήθεια, μενεξέδες σὲ γάμο. Και ἔμωσ ἔτσι λέει τὸ παραμῦθι, τὸ θυλάμαι καλά. Ποιὸς τοὺς ἔστειλε ἄχ, τὸ ξεχνῶ. . . μὰ μπορεῖ και κανένας. Μπορεῖ νὰν τοὺς κόψανε μόνοι τους ἢ και κάποιος θεὸς νὰν τοὺς ἔρρηξε δῶρο. Μουσικὴ και λουλούδια. . . Χασίς. . .

Ἄ λυπᾶσαι, ἀδερφοῦλα, φωτιά. Μὲ παγώνει τὸ κρύο.

Δὲν πεθαίνει ἡ ἀγάπη αὐτῆ σὰν και τᾶλλο παραμῦθι τὸ πρῶτο. Μὴ ρωτᾶς ἄ λυπᾶσαι, γλυκεῖα μου. Ὁ γάμος, ἡ στοργή... τί φαντάσματα λές; Δὲ σὲ νιώθω. Σοῦ εἶπα πὸν ὀρκίστηκε μιὰ βραδιὰ νὰν τὴ ζεῖ τὴν ἀγάπη τους μ' ἔποια θυσία. Και εἰν' ἱερὸς στὸ φτωχὸ τοῦ Ἀγαπημένου ὁ ἔρκος. Πὼς εἶναι θεὸς, σοῦ τὸ εἶπα και αὐτό. Μὴ ρωτᾶς, ἄ λυπᾶσαι.

Τὴν εἶδα μεσάνυχτα σὰ στοιχεῖδ στὸ κατώφλι τῆς πόρτας του, ἡ ἔρμη, νὰ φιλεῖ τὸνομζ του. Τὸν εἶδα και κείνον νὰν τῆς παίρνει στὰ χέρια του μὲ στοργὴ τὸ κεφάλι ὀλοένα. . . Κ' ἡ ἀγάπη τους ἄκουσα ζεῖ, βασιλεύει ἀκόμα. . .

Φωτιά, μὲ πεθαίνει τὸ κρύο. . .

Μὰ κλαῖς. . . Μὴ μοῦ κλαῖς τὴν ἀγάπη πὸν πέθανε τάχα; Στὴ ζωὴ τρισαλι νὰ μοῦ λές, ἀδερφοῦλα. . .

IV

Κι ἀκόμα, ξαίρω και ἄλλα, Καλή, παραμῦθια γιὰ τὸ δεύτερο τοῦτο. Μὰ σήμερα δὲ βαστῶ παραπάνου.

Ἄ λυπᾶσαι, φωτιά και παγώνω.

Μιτυλήνη, Δεκέμβριος 1921

ΛΙΝΑ ΣΤΕΦΑΝΗ

Ο ΚΟΥΡΕΑΣ ΤΟΥ ΛΟΧΟΥ

— Μὰ δὲν μπορῶ, κύρ Λοχία, νὰ βγῶ σκοπὸς ἀπόψε. Ὅλη τὴν ἡμέρα εἴμουνα κάτω στὰ φυλάκια και ξύριζα. Ποῦ ἀκούστηκε ὁ κουρέας τοῦ λόχου νὰ φυλάει και σκοπὸς; Ἐξάλλου μὲ κέθει και ἡ κοιλιὰ μου. Δὲν μπορῶ.

— Μπορεῖς δὲν μπορεῖς, θὰ φυλάξεις και θὰ χοροπηδήξεις.

Ὁ κουρέας τοῦ λόχου εἶτανε τῆς πιδ μεγάλης ἡλικίας, πὸν ὑπηρετοῦσε «ὅπὸ τὰς σημαίας». Εἶχε ξεπέσει κι' αὐτὸς στὸ μικρὸ χωριουδάκι πὸν ἐμεῖς τῶχαμε πρόχειρα χτισμένο στὸ λόγγο γιὰ νὰ περάσουμε τὴν κακὴ περίσταση. Πεντ' ἔξη μπαραγγούλες μικρὲς ἀπ' τὰ σανίδια τοῦ παρακάτου τούρκικου χωριοῦ, πὸν κάψαμε στὸ πέρασμά μας. Καμμιά τριανταπενταριά στρατιῶτες εἴμαστε-ἔλοι. Ἐγὼ, σὰν ἀνώτερος, μποροῦσα νὰ θεωρηθῶ και δῆμαρχος

Τὸ βράδι ἐκεῖνο δίκιο εἶχε νὰ δυστροπήσει κι' ὁ κουρέας, ὁ Μπάρμπα-Δημητρός. Ἀπ' τὴν περασμένη βραδιὰ χιόνιζε και δὲν εἶχε σκοπὸ νὰ πάψει. Ἄν βαστοῦσε ἔτσι, τὸ πρωὶ θὰ σηκωνῶμαστε μ' ἓνα μέτρο χιόνι. Εἶχε φτάσει ὡς τὴν ὠρα ἓνα γόνα. Κ' ἓνας ἀγέρας, θέμου φύλαγε, και καταχνιὰ πὸν δὲ μᾶς ἄφηνε οὔτε τὴ μύτη μας νὰ ἰδοῦμε.

Πὼς μποροῦσε λοιπὸν νὰ φυλάξει αὐτὸς, ἓνας γέρος ἄνθρωπος, πὸνχε δέκα χρόνια τώρα στὸ στρατό;

— Ἄλλως τε τί μοῦμαθε γράμματα ὁ πατέρας μου και ἔγινα κουρέας, ἔλεγε ἔτσι στ' ἀστεία, γιὰ νὰ μὴ φυλάω σκοπὸς και μάλιστα σὲ τέτοια νύχτα.

Ἀλήθεια, εἶτανε ἀνυπόφορο και νὰ τρέχει ἀπ' τὸ πρωὶ σὲ δεκαπέντε τόσα φυλάκια γιὰ νὰ ξυρίζει τοὺς «ἄνδρας». Ἄ! μὰ θᾶσκαζε.

Ἄλλὰ και ὁ λοχίας ὁ μικρούτσικος—εἶτανε τοῦ 21 —τ' ἤθειλες νὰ κάνεις; Ἐπειδὴς δὲν ἔφτανε ἡ δύναμη τοῦ φυλακείου νὰ μὴ βγάλει ὑπηρεσία ἀπόψε; Δὲν μποροῦσε. Ἀναγκαστικὰ ἐκεῖνο τὸ βράδι νὰ φυλάξουν ἔλοι. Ἐπειτα, τὸν εἶχε στὴν ἀναφορὰ αὐτὸν τὸν παλιάνθρωπο, τὸ Γιαννιώτη, πὸν ξεπίτηδες ἔφαγε μιὰ καραβὰνα, ἀκούτε μωρέ, μιὰ καραβὰνα ἐλιές κ' ἔκανε ἐμετὸ γιὰ νὰ μὴ φυλάξει σκοπὸς. Ἐτσι τῶκανε πάντα.

— Θὰ τὸν πάρεις και θὰ τὸν σηκώσεις. Τὴν πεντάρια φυλάκιση τὴν ἔχει σίγουρα και χώρια ἂν δὲν τὴν κάνει παραπάνω ὁ συνταγματάρχης μὲ τὸ «ἐγκρίνω και ἐπαυξάνω» του.

Κι' αὐτὸς ὁ Μπετχάδης; Μερονυχτὶς συνδαύλιζε τὴν φωτιά και τὴν κρατοῦσε πάντ' ἀναμμένη. Ἄλλη δουλειὰ ἔξω ἀπ' αὐτὴ και ἀπ' τὸ φαῆ, ἓνα μῆνα τώρα, δὲν ἔκανε. Ἐφταιγε ὁ λόχος; Τί νὰ σοῦ κάνεις; τόσα ζευγάρια ἄρβυλα και τσαρούχια εἶχε φέρει, κανένα δὲν τοῦκανε. Εἶχε κάτι πόδια, δυὸ μέτρα τὸ καθένα. Χρειαζότανε ἰδιαίτερο καλαπόδι γι' αὐτόν. Ποῦ νὰ

συλλογιστεί η επιμελητεία πώς έπρεπε να προμηθεύεται κι άρβυλα σά μνήματα μικρού παιδιού, για να φοράει ο Μπετχαβάς;

Γι' αυτό ο λοχίας αναγκάστηκε να μιλήσει, όπως μίλησε, στον κουρέα. Θα φυλάξεις και θα χοροπηδήξεις. Δεν μπορούσε άλλως να γίνει. Να φυλάξει αυτός, λοχίας άνθρωπος; Δεν επιτρέπετο απ' τον Κανονισμύ να βγαίνουν σκοποί «οί άνωτέροι». Έπειτα, μήπως έκανε και τίποτε χατήρια; Να κι ο νοσοκόμος, άκους, ο νοσοκόμος μαζί με τον άποθηκάριο του λόχου θα φυλάγανε.

— Τουλάχιστο, κύρ-Λοχία, βάλε με πρώτο νούμερο.

‘Η αίτησή του γίνθηκε δεχτή. Κ' έτσι το βράδι στις έξη μέσ' απ' κελλί μου «απ' τ'ό σπίτι του κυρίου λοχαγού» άκουσα τ'ό βαρύ βήμα και τ'όν ξερόδηχα τ'ού σκοπού και σκοπός εΐτανε ο κουρέας τ'ού λόχου, ο μπάρμπα Δημητρός.

— ‘Οξου, παλιόσκυλο.

— Τί έχεις, σκοπός, και φωνάζεις;

— Τ'ού διαβόλου τ'ά σκυλιά μαζευτήκανε τρογύρω στ'ό Μαγερείο και τρώγοντας κόκκαλα άλυχτ'ανε και δ'έν άφήνουνε κανένα να ζυγώσει κατ' αυτόσ.

— ‘Ας τα, μωρέ κουρέα. Τ'ού θεού ζωντανά είναι και κείνα. Τί θέλεις να κάνουνε; Πειν'ανε.

Μά ο μπάρμπα - Δημητρός, χωρίς καθόλου να προσέξει σ' αυτά π'ού κάποιος τ'ού φώναζε απ'ό τ'ό θάλαμο, εξακολουθούσε να μιλάει μοναχός του.

— Μπρέ καλά λέει ο κύριος άνθροπολοχαγός, σκότωμα θέλανε. Περιδρομιάζουνε, μά δ'έ μ' άφήνουνε κ' έμένα να κάνω τ'ή δουλειά μου.

Μά ή ίδια φωνή τ'ού απάντησε.

— Και τ'ή δουλειά σου. Κ'ά π'ας δηλαδή να πυρωθεί; σ'τ'ή φωτιά τ'ού Μαγερείου. Αύριο τ'ά λέμε στ'όν κύριο λοχαγό.

‘Έτσι κάνανε βλοι οί σκοποί. Μιά μικρή βολτίτσα και τ'ζούπ σ'τ'ή φωτιά τ'ού μαγερείου. Εΐχανε όμως και κάπως δίμιο. Τ'ό κρύο έτσουζε, εΐτανε άνυπέφερο.

Μά π'ού μαζευτήκανε δ'λ' αυτά τ'ά σκυλιά. ‘Οπου έμμενε έστω κ' ένας στρατιώτης να σου κι ένα κοπάδι απ'ό δαύτα. Και λογίων λογίων. Μαντρόςκυλα, κοκκονάκια, κυνηγάρικα, μπασταρδεμένα. Θύματα κι αυτά τ'ής άνεμοζάλης π'ού λέγεται πόλεμος, σπρωγμένα απ' τ'ήν πείνα και τ'ό κρύο, τριγυρίζανε τ'ά καλύδια μας ζητώντας, σ'άν πρόσφυγοι διακονιαρεί, ένα κόκκαλο ή λίγο ψωμί. ‘Αλλ'ού δ'έν μπορούσανε να πάνε.

Τ'ά σπ'ίτια τ'ά γκρέμισε ο μεγάλος σίφουνας. Οί νοικοκυρέοι χαθήκανε. Π'ού πάνε; Ποιός τ'ό ξαίρει. Τ'ά κοκκονάκια, π'ού τ'ά χ'άιδευε ως τ'ά χ'τές τ'ό απαλό χέρι τ'ής δμορφης χανούμ, βρεθήκανε δ'ξω στ'ούς δρόμους δίχως προστάτη.

Τ'ή σ'άνη τ'ήν πάτησε ο λύκος. Πάει ο τσοπάνης Τ'όν πήρε κι αυτόν ο πόλεμος στρατιώτη. Τ'ά πρόβατα σκορπίσανε έδ'ω κ' εκεί, και οί άγριοι φρουροί τους, τ'ά μαντρόςκυλα, σμίξανε τ'ήν τύχη του με τ'ά κοκκονάκια και γινήκανε κι αυτοί ζητιάνοι. Κι' εΐταν δ'έ βρ'ίσκανε, τίποτε να ξεγελάσουνε τ'ήν πείνα τους, άλυχτούσανε, άλυχτούσανε σ'ά να κλαίγανε χαμένη εύτυχία. Εΐτανε μία λύπη να τ' άκους. Μά κι αν βρ'ίσκανε κάτι τις εΐτανε τόσα πολλά αυτά και τόσα λίγα τ'ά κόκκαλα, π'ού γιν'ότανε σωστή μάχη π'οιό να πρωταρπάξει για να ζήσει. Και πάντα τ'ά μαντρόςκυλα νικούσανε, όπως και σ'τ'ή ζωή τ'ών ανθρώπων.

Σ'έ μία τέτοια μάχη βρέθηκε κείνο τ'ό βράδι κι ο κουρέας σκοπός.

Γουού, γουούου. . . ‘Ένα σκυλι χτυπήσανε.

— Μή βαρείς, ούρέ, τ'ό σκυλί.

‘Ακούστηκε μία βραχνή φωνή. Εΐτανε ο Σπύρος. Παιδι Τσέλιγγα, εΐχε ανακηρυχτεί προστάτης τ'ών κατατρεγμένων σκυλιών.

— Και τ'ώρα, αιώνια του ή μνήμη. ‘Αμ' δ'ά! δ'έν υποφέρεται πιά. Μ'ού μπεδικλώσανε τ'ά πόδια και γρι-γρι-γρι δ'έ μ' άφήσανε να κάνω βήμα. Τ'όν πατέρα τους. . . Νά, μία με τ'ήν ξιφολόγη και πάει λέοντας. Κάπου κει θα ν'άπεσε.

Εΐτανε ο μπάρμπα - Δημητρός π'ού εΐχε κάνει άπόψε τ'ό φονικό, γιατί δ'έν τ'όν άφήσανε να πυρωθεί σ'τ'ή φωτιά τ'ού Μαγερείου.

Τ'ό πρωί μερικοί τ'ό θάψανε. Χαζεύαμε βλοι κοιτάζοντας. Τάχα εΐχαμε και τίποτ' άλλο να κάνουμε; Μαζί μας κι ο άνθροπολοχαγός τ'ού λόχου γιομάτος χαρά. Τ'ά φοδ'ότανε σ'άν τ'ό δ'ιζόλο. Τ'ώρα εΐτανε εύχαριστημένος. ‘Ένας έχτρός λιγότερο. . .

‘Ο κουρέας, φουσκωμένος για τ'ήν άντραγαθία του, δηγ'ότανε.

— Να έτσι τ'ούκανα. Δ'έν τ'όλπιζα π'ώς θα τ'ό πετύχαινα. Μά. . . άς είναι. . .

‘Ο άνθροπολοχαγός κοντοζύγωσε τ'όν ήρωα και βάζοντας του ένα τ'άλληρο στ'ό χέρι τ'ού εΐπε κρυφά.

— Μπράβο σου. Παρ' τ'ό να π'ής. ‘Απ'ό ένα τέτοιο θα παίρνης για κάθε βρωμόσκυλο π'ού θα σκοτώνης.

Κανείς δ'έν τ'όν εΐδε ούτε άκουσε τίποτα. Μονάχα ο Σπύρος τ'ό τσελιγγόπουλο τ'όν άκουσε και σιγομουρμούρισε.

— Κρίμας! εΐσαι κι αξιωματικός!..

Μικρά ‘Ασία.

ANTONHΣ N. MANIKHΣ